

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Красимир Русев, ВТУ „Св. св Кирил и Методий“, гр. Велико
Търново

по процедура за придобиване на ОНС „доктор“,
в област на висше образование 8. Изкуства,
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство,
научна специалност: Изкуствознание и изобразително изкуство

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ
ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИЛОЖНИ ИЗКУСТВА
КАТЕДРА „РЕЗБА“

по дисертационен труд на тема:

**„ЖИВОТИНСКИТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯ В БЪЛГАРСКАТА РЕЗБА ОТ
КРАЯ НА ХХ И НАЧАЛОТО НА ХХІ ВЕК.“**

автор на дисертационния труд: Антон Иванов Георгиев

научен ръководител: ДОЦ. РОБЕРТ КЪНЧЕВ ЦАНЕВ

1. Данни за докторанта.

Антон Иванов Георгиев е докторант в редовна форма на обучение към катедра „РЕЗБА“, Национална художествена академия.

Той е роден на 04.11.1974 г. в гр. Плевен. Завършва Средно Специално Художествено Училище за Приложни Изкуства – гр. Трявна (1988 – 1993г.) Завършва Национална Художествена Академия спец. „Резба“ – гр. София (2007-2011г.) степен Бакалавър. Национална Художествена Академия спец. „Теория и Практика на Художественото Образование“, (2007-2011г.) Бакалавър при доцент Роберт Цанев

Придобива степен Магистър в Национална Художествена Академия спец. „Резба“ – гр. София (2011-2013г.) при доцент Роберт Цанев.

Член е на СБХ и дружеството на плевенските художници от 2018 г.

Докторантът притежава богата творческа биография, за сравнително краткият си творчески път.

Самостоятелни изложби:

„Скулптура в дърво“ галерия Арт-М- гр. Трявна 2022г.

„Мигове в съзерцание“ галерия Арт-М гр.- Трявна 2022г.

„Малките Големи Светове“ галерия Арт-М гр. - Трявна 2020г.

„Притчи в дърво“ галерия „Казаков“ гр. Трявна - 2019г.

„Цветна градина“ галерия „Гъбенски“ гр. Трявна 2018г.

„Отражение“ – галерия „Гъбенски“ гр. Трявна 2015г.

Участва в 7 пленера в България в градовете- Ахтопол, Банско, Трявна, Ловеч, Елин Пелин и с. Нови хан

Куратор и организатор на изложба съвременна резба и скулптура в дърво с творческа група „Arena ART Wood” състояла се в няколко изложбени зали; Художествена галерия „Христо Цокев“ – Габрово, „Асен и Илия Пейкови“ – Севлиево и „ART Център“ – Плевен през 2024 г.

Куратор и организатор на две международни изложби в Сърбия с творческа група „Arena ART Wood“ през 2023 г.

Участва в повече от 20 общи изложби в страната и чужбина:

Международно биенале на малките форми “Плевен” галерия „Илия Бешков“ 2022 г.

Изложба „Нереален Свят“ на секция Дърворезба към СБХ гр. Трявна – 2022г.

Изложба „Есенен Салон на Плевенските художници“ гр. Плевен, галерия „Илия Бешков“ -2021г.

Активно участва в организиране на студентска изложба на студенти от НХА, гр. Ловеч, галерия „Проф. Теофан Сокеров“ – 2021г.

Изложба дърворезба „Учители и ученици“ съвместно участие с проф. Антон Дончев и доц. Роберт Цанев гр. Трявна – 2020г.

Изложба „Митове и Легенди“ на секция Дърворезба към СБХ гр. София, Шипка 6 – 2021г.

Участва в организиране на студентска изложба на студенти от НХА, гр. Трявна, специализиран музей „Старото школо“ – 2021г.

Изложба на “Бивши и настоящи възпитаници на НГПИ Тревненска школа”- 2015г.

Проект “Будителите” на НГПИ „Св. Лука“, град София, 2012г.

Лятна академия международен скулптурен симпозиум, град Ахтопол, 2011г.

Изложба “Приемственост”, галерия “Ровер”, град Пазарджик, 2011г.

Национална изложба “Дървопластика”, град Велико Търново, 2011г. Удостоен с почетна грамота от община Велико Търново.

Изложба на секция “Резба”, по повод 110 годишнината от създаването на специалността към НХА “Шипка 6”, 2011г.

Студентска изложба на завършилите степен бакалавър към НХА “Шипка 6”, 2011г.

Студентска изложба “Резба” на студенти от НХА – галерия Казаков, град Трявна, 2010г.

Студентска изложба дървопластика “Зооморфни форми” – галерия Казаков, град Трявна, 2009г.

2. Данни за конкурса.

Със заповед на Ректора № 01980 от 26.07.2024 г. на основание ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане съм определен като външен член от

състава на научното жури за защита на дисертационния труд. В представените материали и документи, удостоверяващи процедурните правила не се установиха допуснати нарушения както и съмнение относно оригиналността на труда. Докторантът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и по чл. 24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

3. Данни за дисертацията, автореферата и публикациите

Настоящият дисертационен труд се състои от книжно тяло с общ обем – 341 страници. Основната текстова част се състои от 181 страници, като към нея е включено приложение, съдържащо 160 страници с подбрани графични изображения, пряко свързани с темата.

Структурното разглеждане на текстовата част е представено както следва: увод, четири основни глави, заключение, обобщение на анализите и библиография. В уводната част са разгледани основните опорни точки на изследването, които проследяват шест основни направления от развитието на българската дърворезба. Всяка от отделните глави е разделена и периодизирана с различен брой отделни подзаглавия, съдържащи сравнителни анализи, отнасящи се към конкретни произведения.

Заключението обхваща четирите глави в същата последователност, поясняващо направените изводи.

Библиографията включва 38 заглавия от книги, енциклопедии, периодични издания и каталози.

Авторефератът е оформен според изискванията и съответства на дисертационния труд. Представените публикации отразяват тематичната насоченост на дисертационното изследване и като количествена измеримост покриват процедурните законови изисквания.

Изследването на тема: „ЖИВОТИНСКИТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯ В БЪЛГАРСКАТА РЕЗБА ОТ КРАЯ НА XX И НАЧАЛОТО НА XXI ВЕК“ е оригинален авторски труд, темата е дисертационна, актуална и безспорно значима. Докторантът притежава необходимите теоретични познания за извършване на детайлен анализ върху изследваната проблематика. Методическата система е ефективно подбрана, с което Антон Иванов Георгиев постига поставените си цели в теоретичната и експерименталната част на изследването. Направени са обобщаващи изводи в края на дисертационния труд, както и към всяка глава са изведени съответните такива. В текстът не се забелязват проблеми в стилово и техническо отношение.

Дисертационният труд отговаря на изискванията за ЗРАСРБ.

В исторически план българинът се появява в земите на юг от Дунава със своята митологична система, а което означава и със своята демонология.

Може да се каже, че човекът от средновековието отглежда многобройни фамилии от „чудовища“, (зооморфни демонологични изображения), които са присъствали убедително като важна част от изкуството на праисторическите общества, преминавайки през вековете, стигайки до нас и съвремието.

На практика може да се твърди, че един период от старото съзнание се крие в християнската пластична система, самите религиозни композиции се „разтварят“, в образните представи на езическото минало. Средновековният художник се опитва да постави под свой контрол, зооморфните изображения, като ги дисциплинира в плетеница, толкова удобна, както за дърворезбата и каменната пластика, така и за книжната украса. Тази образна система, търпи своята еволюция и развитие през всички етапи на развитие на нашата култура.

В съвременната българска дърворезба животинските изображения получават друг статут, навлизат в кавалетната пластика, като съвсем самостоятелен обект на пластична интерпретация и изследване. Голяма част от съвременните автори - резбари разглеждат животинските изображения чрез нов пластичен език, който отразява естетическите възгледи на съвремието. Това е важен момент от стремежа към изпълването на формата с ново съдържание, излизащо извън функцията на животинските изображения в църковния иконостас, извън рамките на декоративния и приложен характер.

В тази дисертация е разгледано обстойно присъствието на животинските изображения в българската дърворезба, развиващо се в няколко основни посоки: релеф и кръгла пластика, предмети с декоративен характер и екстериорна дървопластика. Животинските изображения са поставени в неделима връзка с религията, като тяхното внушение превъплъщава и олицетворява персонализиран образ и градивна част от религиозния разказ.

В първа глава е включен кратък исторически преглед, свързан с животинските изображения в българската дърворезба от по-стари периоди. Целите на този исторически преглед са да бъдат очертани основните свързващи линии между образците от миналото и разглеждания времеви период.

Втора глава на дисертационното изследване се съсредоточава върху разглеждането на животинските изображения в релефа и кръглата пластика от края на ХХ – началото на ХХІ век.

Обект на разглеждане са монументалните и кавалетни творби на авторите проф. Кънчо Цанев, проф. Асен Василев, проф. Антон Дончев, Емил Лунгаров, Христо Бараковски и са изследвани анималистичните пластички на доц. Роберт Цанев, Иван Бубев, Йордан Йорданов, Стелиян Стелиянов, както и са очертани главните принципи при изграждането на зооморфната форма, приложена в образователния процес.

Трета глава е изградена в три подзаглавия, очертаващи присъствието на зооморфната форма в предметите с утилитарно-декоративен характер, включващи художествена мебел, декоративни съдове и учебно-творчески процес, насочен в същата посока.

В четвърта глава животинските изображения са включени като част от изследването, насочено към тяхното място в екстериорната пластика.

4. Научни приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд „ЖИВОТИНСКИТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯ В БЪЛГАРСКАТА РЕЗБА ОТ КРАЯ НА XX И НАЧАЛОТО НА XXI ВЕК” е оригинално и многопластово мащабно изследване със значима научна стойност, посветено на зооморфните изображения в съвременната българска пластика, разгледани в контекста на българските исторически традиции и религия.

Мога да определя следните научни приноси на докторанта.

- Като първи и най-важен принос може да се отбележи продължаване на традицията за проучване на животинските изображения в българската дърворезба, като е избран сравнително непроучван период, оставал встрани от задълбочените професионални анализи на изкуствоведите - края на XX век и началото на XXI век,
- Докторантът прави задълбочено и подробно художествено изследване на животинските изображения в няколко основни направления: релеф, кръгла пластика, предмети, съдове с декоративно-утилитарен характер и екстериорна пластика в избрания период.
- Докторантът прави подробен анализ на пластичните и композиционни проблеми в интерпретацията на зооморфната форма от различни автори-

резбари, разграничавайки и сравнявайки техните индивидуални подходи и методи.

- Разгледани и анализирани са животинските изображения в българската дърворезба в исторически контекст, съотнесени към митологията и тяхната символика, свързани с българската етнология.
- В хода на проучването докторантът открива, архивни материали на неизследвани досега творби на знакови фигури от българската дървопластика.
- Това изследване дава шанса да се съберат и систематизират и периодизират част от творбите на автори, отнасящи се пряко към темата на изследването.

5. Заключение

Имайки предвид качествата и достойнствата на дисертационния труд и уникалността на темата и отчитайки добрата постановка на проблема и успешната реализация на поставената цел, проявената способност за провеждане на научно изследване, **давам своята положителна оценка и предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство, научна специалност „Изкуствознание и изобразително изкуство“ – РЕЗБА.**

Изготвил рецензията:

/ проф. д-р Красимир Русев/

04.08 .2024 г.